

Phát triển kỹ năng tự học cho sinh viên âm nhạc thông qua học phần Kí xướng âm

Trần Thị Nhất Linh*

Lại Thị Thanh Thủy**, Nguyễn Thị Quỳnh Như**, Võ Xuân Hùng**, Trà Ngọc Đức**

*SV lớp ĐHSAN 21A. Trường Đại học Đồng Tháp

** ThS. GVHD. Trường Đại học Đồng Tháp

Received: 03/10/2024; Accepted: 14/10/2024; Published: 30/10/2024

Abstract: *Developing self-study skills, especially self-study skills for students majoring in music education, plays an extremely important role in improving the training quality of higher education institutions.*

Keywords: *Skill, self learning, music*

1. Đặt vấn đề

Âm nhạc là loại hình nghệ thuật sử dụng âm thanh để diễn tả cảm xúc, thái độ, nhận thức và tư tưởng của con người. Âm nhạc làm phong phú những giá trị tinh thần của nhân loại, góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống. Để phát huy được tác dụng của âm nhạc trong giáo dục thẩm mỹ cho học sinh thì năng lực âm nhạc của người giáo viên âm nhạc là yếu tố quan trọng hàng đầu. Và để có thể có được năng lực âm nhạc đó thì sinh viên cần phát triển kỹ năng tự học

Kỹ năng tự học có ý nghĩa đặc biệt quan trọng không chỉ trong quá trình học tập rèn luyện của sinh viên ở trường đại học mà còn có ý nghĩa trong suốt cả quá trình công tác sau này. Trong xu thế hội nhập và toàn cầu hóa thì bản thân mỗi người phải phát huy nội lực tự học, tự tìm tòi nghiên cứu, độc lập, sáng tạo để thích ứng được với “xã hội học tập” - học thường xuyên và học suốt đời. Tuy nhiên thực tế hiện nay cho thấy kỹ năng tự học Kí- xướng âm của sinh viên âm nhạc Khoa Giáo dục Thể chất- SP Nghệ thuật, trường đại học Đồng Tháp hiện nay đang còn nhiều hạn chế. Nhiều sinh đang còn đọc chưa đúng về cao độ, trường độ, cách thể hiện sắc thái một tác phẩm âm nhạc bằng các kí hiệu ghi trên bản nhạc. Điều này ảnh hưởng đến kết quả cũng như năng lực âm nhạc của sinh viên rất nhiều. Bài viết giới thiệu một số các giải pháp để phát triển kỹ năng tự học của sinh viên trong học phần Kí - xướng âm. Từ đó, giúp SV nâng cao hiệu quả học tập của mình, đáp ứng được yêu cầu đổi mới giáo dục trong bối cảnh 4.0

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm

2.1.1. Tổng quan tự học

Tự học hiểu đơn giản là quá trình chủ động tìm

hiểu, chủ động tìm tòi, nghiên cứu các kiến thức hay những kinh nghiệm cuộc sống thông qua các hoạt động cá nhân của bản thân.

Người tự học ban đầu sẽ xác định muốn học tập, muốn nghiên cứu. Và thông qua sách vở, internet, báo chí hay đơn giản là quan sát từ những người xung quanh, chúng ta tự có phương pháp, cách thức để tìm hiểu vấn đề, lĩnh hội tri thức, và hình thành các kỹ năng cần thiết cho bản thân mình.

Tự học thể hiện tinh thần tự giác và chủ động khi bạn cần tự phân chia, sắp xếp thời gian học và tự quyết định khối lượng kiến thức tiếp thu trong mỗi lần tự học sao cho hiệu quả. Đây có thể coi là một hình thức học tập quan trọng mà tất cả mọi người nên có.

2.1.2. Kỹ năng tự học

Kỹ năng tự học là một kỹ năng mềm, là những hình thức thể hiện hoạt động tự học với mục đích tương ứng. Hay có thể hiểu, kỹ năng tự học là hệ thống những thao tác đảm bảo cá nhân có thể tự học một cách hiệu quả và phù hợp với bản thân mình nhất. Kỹ năng tự học bao gồm 3 nhóm kỹ năng chính:

Nhóm kỹ năng định hướng hoạt động tự học: Kỹ năng tiếp nhận, phát hiện vấn đề, kỹ năng lập kế hoạch để thực hiện định hướng tự học của bản thân mình.

Nhóm kỹ năng thực hiện hoạt động tự học: Kỹ năng tìm tòi, nghiên cứu tài liệu, kỹ năng giải quyết các vấn đề hay những kỹ năng thực hành, thực tiễn.

Nhóm kỹ năng tự kiểm tra, đánh giá quá trình hoạt động tự học.

2.2. Một số giải pháp phát triển kỹ năng tự học của sinh viên ngành sư phạm âm nhạc thông qua học phần ký xướng âm

2.2.1. Kỹ năng xác lập mục tiêu

Trong cuộc sống, dù bạn là ai, dù làm trong bất cứ lĩnh vực nào cũng luôn đòi hỏi sống và làm việc phải có mục tiêu và định hướng, chỉ khi có mục tiêu thì mọi điều ta làm mới trở nên có ý nghĩa. Kỹ năng xác định mục tiêu là khả năng mỗi người đặt ra những mục tiêu cho bản thân trong công việc cũng như cuộc sống, sau đó lập kế hoạch, tận dụng các nguồn lực để nhằm đạt được mục tiêu đó.

Việc đặt kế hoạch mục tiêu là 1 bước đơn giản nhưng cũng quan trọng. Việc xác định mục tiêu học Kĩ - xướng âm để làm gì sẽ giúp sinh viên quyết tâm và kiên trì hơn để tiến đến cái đích trước mắt. Thêm nữa, xác định mục tiêu cũng giúp bạn tìm được hướng đi về lĩnh vực bạn cần nắm bắt.

2.2.2. Kỹ năng lập kế hoạch học tập và hành động

Khi đã xác lập mục tiêu cho môn học kỹ xướng âm thì sinh viên cần cụ thể hóa mục tiêu qua kế hoạch thực hiện quá trình tự học:

- *Kỹ năng đọc giáo trình:*

– Đọc có suy nghĩ: Khi đọc sách cần phải tập trung tư tưởng. Khi đọc chỗ chưa thông suốt, chưa nắm vững cần phải ngưng để đọc kỹ, ôn lại.

– Đọc có hệ thống: sinh viên nên đọc lướt nhanh toàn bộ phần tổng quát của sách để nắm sơ bộ nội dung cuốn sách. Sau đó, tùy vào mục đích đọc mà đọc kỹ một lần hay nhiều lần. Cuối cùng là cần rèn luyện cách đọc nhanh để tập trung được sự chú ý, sự suy nghĩ diễn ra liên tục và dễ dàng xác lập được mối quan hệ giữa các đoạn với nhau khiến ta dễ nắm được nội dung tài liệu.

– Đọc có ghi nhớ: Ghi chép các ý chính, gạch chân hoặc tô màu ...

Từ việc đọc tìm hiểu lý thuyết từ giáo trình, sinh viên vận dụng vào thực hành. Việc đọc tài liệu trước rất quan trọng sẽ giúp sinh viên dễ tiếp thu bài trên lớp khi giảng viên giảng bài đồng thời những thắc mắc trong quá trình đọc tài liệu chưa hiểu sẽ được giảng viên giải đáp.

- *Kỹ năng tự học trên lớp:*

● Nghe giảng

● Ghi chép

● Làm bài thực hành

● Trao đổi với giảng viên và bạn bè những vấn đề còn thắc mắc.

- *Vận dụng lý thuyết vào thực hành tiết tấu kết hợp thực hành trên đàn organ:* lý thuyết nếu không được vận dụng thực hành thì sẽ là lý thuyết suông không mang lại hiệu quả cho môn học, môn kỹ xướng âm là môn học đòi hỏi thực hành nhiều.

+ Từ kiến thức lý thuyết âm nhạc cơ bản về các loại nhịp, cao độ, trường độ, dấu lặng, dấu hóa biểu... sinh viên cần nắm vững và vận dụng vào việc gõ tiết tấu, đọc đúng tên nốt nhạc, nắm được loại nhịp, vận dụng đúng trường độ các nốt nhạc.

+ Về cao độ, sinh viên phải thực hành trên đàn để cảm nhận âm thanh từ đàn vang lên và đưa vị trí âm thanh của mình hòa vào tiếng đàn, lưu âm thanh trong não để khi lặp lại nốt nhạc đó sinh viên tái hiện lại được âm thanh như ban đầu.

- *Rèn luyện kỹ năng ghi nhạc:* Từ kiến thức và đã thực hành nhuần nhuyễn các loại nhịp, khi thực hành ghi nhạc sinh viên lắng nghe kỹ cách phách giảng viên gõ đồng thời lắng nghe cao độ các nốt nhạc, lưu âm và ghi lại đoạn nhạc. Quá trình ghi âm được thực hiện qua các bước:

+ Xác định giọng của bài hát:

● Lắng nghe hòa âm để cảm nhận giọng trưởng (vui tươi, bừng sáng) hay giọng thứ (du dương, buồn)

● Lắng nghe và xác định chính xác nốt cuối của đoạn nhạc: Sau khi xác định bài hát được viết với giọng trưởng hay thứ, việc tiếp theo là xác định nốt cuối bài hát là gì để tìm ra giọng bài hát và ghi dấu hóa biểu cho bài hát.

Ví dụ: Nghe đoạn nhạc với giọng trầm buồn, sinh viên cho đáp án là giọng thứ, bước tiếp theo sinh viên nghe kỹ đoạn nhạc giảng viên đàn và xác định đó là nốt La thì kết luận bài hát được viết với giọng a-moll và từ kiến thức lý thuyết âm nhạc cơ bản giọng a-moll không có dấu hóa biểu.

+ Xác định loại nhịp:

● Giảng viên đàn 1 đoạn nhạc

● Sinh viên lắng nghe, xác định số phách và kết luận đoạn nhạc ở nhịp gì?

Ví dụ: Hai ô nhịp là 4 phách có nghĩa là mỗi ô nhịp 2 phách. Vận dụng lý thuyết, hai phách trong 1 ô nhịp là nhịp 2/4 và mỗi phách có giá trị là 1 nốt đen

+ Tiến hành ghi tiết tấu và giai điệu: Ở bước này sinh viên cần nắm vững tiết tấu và cảm âm thật tốt

Ghi tiết tấu bằng cách sinh viên gõ đều nhịp theo giảng viên, chú ý các phách và ghi đúng số nốt nhạc trong các ô nhịp, tiến hành vạch nhịp.

Ghi giai điệu: sinh viên cảm nhận đúng cao độ các nốt và ghi nốt lên đúng dòng kẻ của nốt đó

+ Kiểm tra bài đã ghi:

Sau khi đã ghi xong đoạn nhạc thì sinh viên nên kiểm tra lại cách trình bày đoạn nhạc như: giọng bài hát, dấu hóa biểu, số chỉ nhịp, vạch nhịp, vạch nhịp kết thúc đoạn nhạc..

2.2.3. Kỹ năng quản lý thời gian:

Sinh viên cần lên danh sách những việc cần hoàn thành sắp xếp theo thứ tự ưu tiên theo thời hạn. Riêng đối với môn Kí - xướng âm thì sinh viên cần thực hành và luyện tập mỗi ngày.

Sinh viên cần có kế hoạch luyện tập và ôn thi dần, không đợi đến kiểm tra hoặc thi mới bắt đầu luyện tập. Vì vậy, khi đã xác định được mục tiêu cần đạt ở môn học, cần có kế hoạch và thời gian hành động cụ thể qua việc sắp xếp thời gian hợp lý cho môn học.

2.2.4. Rèn luyện tính tự kỷ luật

Kỷ luật bản thân thể hiện dưới nhiều hình thức khác nhau như tính kiên trì, kiểm chế, suy nghĩ kỹ trước khi hành động. Kỷ luật có nghĩa là khả năng thực hiện kế hoạch, hoàn thành mục tiêu bất chấp những khó khăn, trở ngại. Kỷ luật bản thân mang lại nhiều giá trị tích cực trong cả cuộc sống lẫn sự nghiệp của một người, đồng thời khiến người khác cảm thấy tin tưởng và tôn trọng hơn.

Kỷ luật bản thân là thứ mà bạn phải có để cưỡng lại những cảm dỗ ở xung quanh bạn. Để đạt được kết quả tốt cho môn học Kí- xướng âm thì kỷ luật bản thân chính là vạn sự khởi đầu nan. Lúc đầu bạn sẽ thấy khó có thể đạt được nhưng sau khi rèn luyện thành thói quen bạn sẽ bắt bản thân làm những việc cần làm và không bao giờ bỏ cuộc trong bất kì mọi tình huống.

2.2.5. Kỹ năng tự kiểm tra đánh giá

Kỹ năng tự kiểm tra, tự đánh giá của sinh viên là kỹ năng không thể thiếu được trong việc thực hiện mục tiêu học tập của bản thân đã đề ra. Nó kịp thời giúp người học phát hiện những sai sót để điều chỉnh hoạt động tự học. Đây là kỹ năng quan trọng trong tự học bởi nó giúp cho người học xác định chính xác năng lực tự học, những ưu điểm, hạn chế từ đó điều chỉnh hoạt động tự học để đạt hiệu quả cao hơn.

Muốn tự kiểm tra đánh giá tốt sinh viên cần nắm chính xác lý thuyết và vận dụng tốt vào thực hành từ đó mới xác định được mức độ bản thân đạt và chưa đạt để tự điều chỉnh lại. Tự kiểm tra bản thân bằng cách thực hành lại những bài đã tập luyện và thực hành thêm những bài mới: nhìn nốt có nhảy bèn chưa, thực hiện tiết tấu được ngay khi nhìn bài mới, thể hiện đúng cao độ, trường độ,...

2.2.6. Rèn luyện lòng kiên trì

Ngoài các kỹ năng nêu trên thì rèn luyện lòng kiên trì hẳn nhiên không thể thiếu nếu sinh viên muốn đạt được mục tiêu đã đề ra. Trong quá trình luyện tập sinh viên cần đi từ dễ đến khó, bước nhỏ nhất rồi mới

đến những bước lớn hơn và cần có thời gian và lòng kiên trì tập luyện bền bỉ, không nản chí bỏ cuộc.

Ví dụ: Muốn gõ được tiết tấu một đoạn nhạc, việc đầu tiên sinh viên cần nắm được lý thuyết âm nhạc cơ bản về loại nhịp và trường độ từ đó vận dụng vào gõ tiết tấu. Khi mới bắt đầu thực hành sinh viên không thể gõ được liên tục cả bài vì sẽ có vấp. Vì vậy, sinh viên nên thực hành từng ô nhịp sau đó kết hợp liên tiếp nhiều ô và lặp lại nhiều lần để thói quen phát triển thành kỹ năng. Nếu ngay bước lý thuyết sinh viên không nắm rõ, vận dụng vào thực hành sai dễ dẫn đến nản, hoặc nếu thực hành tiết tấu cứ vấp và không kiên trì thực hiện lại sẽ chán nản bỏ cuộc.

Vì vậy, lòng kiên trì không bỏ cuộc quyết định thành công trong việc học tập và trong việc hoàn thành những mục tiêu khác lớn hơn.

3. Kết luận

Kỹ năng tự học là một kỹ năng quan trọng trong cuộc sống hiện đại. Trong một thế giới thay đổi nhanh chóng như hiện nay, những kiến thức nhanh chóng bị lỗi thời. Kỹ năng tự học giúp sinh viên biết cách tiếp thu kiến thức mới, phát triển bản thân và thích ứng với sự thay đổi. Có nhiều cách để rèn luyện khả năng tự học. Chúng ta có thể bắt đầu bằng việc sắp xếp thời gian học tập hợp lý, tìm kiếm tài liệu học tập phù hợp và tạo cho mình môi trường học tập thoải mái. Bên cạnh đó, cần rèn luyện khả năng tư duy, phân tích và tổng hợp thông tin.

Kỹ năng tự học không chỉ giúp chúng ta học tập tốt hơn mà còn mang lại nhiều lợi ích khác trong cuộc sống. Khi có khả năng tự học, chúng ta sẽ trở nên tự tin, chủ động và có khả năng giải quyết vấn đề tốt hơn. Mỗi cá nhân cũng sẽ có cơ hội thành công hơn trong công việc và cuộc sống.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Nguyễn Hữu Châu (2005), *Những vấn đề cơ bản về chương trình và quá trình dạy học*, NXB Giáo dục.
- [2]. Nguyễn Duy Cần (1975), *Tôi tự học*, NXB Khai Trí Sài Gòn.
- [3]. Trần Bá Hoàn (1998), *Vị trí của tự học tự đào tạo trong quá trình dạy học giáo dục và đào tạo*, Tạp chí Nghiên cứu giáo dục.
- [4]. Nguyễn Kỳ (1998), *Tự học*. Tạp chí Nghiên cứu giáo dục.
- [5]. Thái Duy Tuyên (2003), *Dạy tự học cho sinh viên trong các nhà trường cao đẳng đại học chuyên nghiệp*, Chuyên đề Phương pháp dạy học cho học viên Cao học, ĐH Huế.